

Asia: VN/2062/2020

Lukiodiplomiselvitys 2020

Vastaajaa koskevat perustiedot

Vastaatteko

e) jonkin sidosryhmän, järjestön edustajan tai edunvalvontaorganisaation roolissa

A) Luvussa 2 on kuvattu lukiodiplomit osana nykyistä lukiokoulutusta

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

1) Vastaavat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liiton näkemykset ovat linjassa rehtoreille ja lukiokoulutuksen järjestäjille suunnatun kyselyn vastausten kanssa, sillä myös opettajaksi opiskelevien kokemusten perusteella kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomien suorittamiseen on paremmat mahdollisuudet, kun taas muiden diplomien suorittamisen kannalta mahdollisuudet ovat suppeammat.

B) Luvussa 3 on kuvattu lukiodiplomien saavutettavuutta ja yhdenvertaisuuden toteutumista

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

1) Vastaavat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Alueellisen yhdenvertaisuuden kannalta on ongelmallista, että eri lukiot pystyvät tarjoamaan erilaiset lähtökohdat lukiodiplomien suorittamiseen. Kaikilla lukiolaisilla tulisi olla tasavertaiset mahdollisuudet lukiodiplomien suorittamiseen.

C) Luvussa 4 on kuvattu lukiodiplomien arvioinnin nykytila ja kehittäminen

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Lukion opetussuunnitelman perusteet 2015 ja lukiodiplomikohtaiset ohjeet eivät täysin mahdollista opiskelijoiden yhdenvertaisuutta. Arviointiin liittyen tarvitaan alueellista tai valtakunnallista koulutusta. Arviointikriteeristön tulisi olla yhdenmukainen ja selkeä. Lisäksi moniportaisen arviointiasteikon toimivuutta osana lukiodiplomien arviointia tulisi tarkastella kriittisesti.

D) Luvussa 5 on käsitelty lukiodiplomien tuomista osaksi yo-tutkintoa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Lukiodiplomien tuominen osaksi yo-tutkintoa on hyvä asia ja lisääisi lukiodiplomiaineiden arvostusta. Suurimmat haasteet liittyvät tässäkin tapauksessa yhteismitallisuuteen, yhdenmukaisiin suoritustapoihin ja arviointiin.

E) Luvussa 6 on käsitelty diplomien hyödynnettävyyttä korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Vaativien arviointikriteereiden ansiosta lukiodiplomi antaa tarvittavia tietoja ja taitoja korkeakouluopintoja varten. Diplomin työstö vaatii opiskelijalta tietynlaista tiedon prosessointia ja asioiden jäsentämistä, mikä edesauttaa pärjäämistä opettajankoulutuksessa. Erityisesti opettajankoulutuksen näkökulmasta lukiodiplomia voitaisiin hyödyntää osana opiskelijavalintaa, koska harrastuneisuudesta on hyötyä opinnoissa sekä työelämässä kasvatusalalla.

F) Luvussa 7 on käsitelty lukiodiplomien kehittämiskohteita. Lukiodiplomit saatettiin nykyiseen muotoonsa lv. 2004-2005 aikana, ja niitä voi suorittaa taito- ja taideaineissa kahdeksaa erilaista. Luvussa mm. selvitettiin, miten lukiodiplomeita voitaisiin hyödyntää nykyistä useammassa oppiaineissa ja kansainvälisissä tiedekilpailuissa.

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Lukiodiplomien kehitystyössä on järkevää tarkastella kaikkia potentiaalisia lukiodiplomiaineita, kuten rittäjyyttä, työelämäosaamista sekä teknologiaa. Uudet aineet eivät saisi kuitenkaan korvata jo olemassa olevia lukiodiplomiaineita.

1.1. Lukiodiplomijärjestelmää tulisi edelleen kehittää ja syventää sekä se tulee liittää entistä vahvemiksi osaksi lukio-opetusta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

1.2. Sopiva viranomainen tätä työtä johtamaan ja koordinoimaan olisi Opetushallitus, jonka vastuulla lukiodiplomien kehittäminen on ollut koko niiden olemassaolon ajan.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

2. Lukion opetussuunnitelman perusteet (OPH Määräykset ja ohjeet 2019:2a) -asiakirjassa määritellyissä taito- ja taideaineissa lukiodiplomien suorittaminen asetettaisiin kaikkia lukiokoulutuksen järjestäjiä velvoittavaksi. Tämä muutos kohdistuisi siis kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeihin. Tämä luo muutostarpeen lukiolakiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Jokaisen lukion tulisi lukiolain puitteissa tarjota mahdollisuudet suorittaa lukiodiplomit vähintään liikunnasta, kuvataiteesta ja musiikista.

3. Muissa kuin kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa lukiodiplomien järjestäminen säilyisi vapaaehtoisena.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Lukiodiplomien järjestäminen muissa aineissa kuin kuvataiteessa, liikunnassa ja musiikissa voi säilyä vapaaehtoisena, mutta kaikille opiskelijoille tulee taata mahdollisuus suorittaa lukiodiplomi kaikista lukiodiplomiaineista joustavasti sekä laadukkaasti esimerkiksi etä- tai verkko-opetuksen avulla.

4. Tätä edellä kuvattua muutosta tuettaisiin muodostamalla kansallinen rakenne lukioasetuksessa määritellyn kehittäjälukioverkoston varaan. Nykyisistä kehittäjälukioista kaksi keskittyy kuvataiteeseen, kaksi liikuntaan ja kolme musiikkiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

5. Kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa kehittäjälukioverkosto erityistehtävälukioverkoston tuella laatisi Opetushallituksen kanssa yhteistyössä pedagogiset ratkaisut, joiden myötä lukiodiplomien suorittaminen mahdollistuisi aidosti maan jokaisessa lukiossa. Tämä pedagoginen ratkaisu sisältäisi ns. pohjakurssien ja lukiodiplomikurssien toteuttamisen. Tämä rakenne luotaisiin etä- ja/tai verkko- /virtuaaliopetuksen avulla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kaikilla lukiolaisilla tulisi olla mahdollisuudet suorittaa lukiodiplomi kaikista aineista vähintäänkin etä- ja/tai verkko- /virtuaaliopetuksen avulla.

6. Suoritetulla lukiodiplominäytöllä voisi korvata yhden ylioppilastutkinnon viidestä kokeesta. Ylioppilastutkintoa suorittava kokelas tekisi siinä tapauksessa äidinkieli ja kirjallisuus -kokeen sekä kolme koetta ryhmästä, johon kuuluu matematiikan-, toisen kotimaisen kielen-, vieraan kielen- ja reaaliaineen koe sekä lukiodiplomin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Suoritustavat ja arviointikriteerit pitää muokata yhdenmukaisiksi ja tasa-arvoisiksi, jotta tämä on mahdollista.

7. Ylioppilastutkintotodistukseen tulisi kirjaus siitä, että kokelas on korvannut yhden edellytettävistä ylioppilasaineista lukiodiplomilla. Lukiodiplomista annetaan erillinen todistus. Todistuksen antaa kokelaan oma lukio. Jatkossa siis

lukiodiplomin suoritus olisi ylioppilastutkintotodistuksen liite, eikä päättötodistuksen liite.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Tämäkin toimenpide lisäisi lukiodiplomien sekä samalla lukiodiplomiaineiden painoarvoa, houkuttelevuutta ja näkyvyyttä.

8. Lukiodiplomien tuominen osaksi ylioppilastutkintoa edellyttää voimakasta lukiodiplomien arvioinnin kehittämistä. Esitetyt muutokset edellyttävät kansallisen mallin luomista lukiodiplomien arviointiin. Tämä arvioinnin kehitystyö tulee toteuttaa Opetushallituksen johtamana yhteistyössä ylioppilastutkintolautakunnan, korkeakoulujen sekä kehittäjälukiodien kanssa. Esitämme, että lukiodiplomien oppilaitoksen ulkopuolinen arvioija määräytyy perustettavan kansallisen arviointiverkoston kautta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Suoritus- sekä arviointikriteerit tulee muodostaa yhdenmukaisiksi ja kriteerien muodostamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

9. Korkeakouluille tulee tarjota nykyistä enemmän tietoa koko lukiodiplomijärjestelmästä. Lukiodiplomien kehittämisessä tulisi jatkossa kuulla korkeakoulujen näkemyksiä ja tarpeita nykyistä enemmän, jotta korkeakoulut voivat tulevaisuudessa hyödyntää lukiodiplomeita nykyistä paremmin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

10. Tässä selvityksessä esitetyt toimenpide-ehdotukset luovat edellytyksiä lukiodiplomien paremmalle hyödyntämiselle korkeakoulujen opiskelijavalinnassa.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

11. Kotitalouden lukiodiplomi korvataan yrittäjyyden ja työelämäosaamisen lukiodiplomilla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

5) Olen täysin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kotitalouden lukiodiplomia ei saa missään nimessä korvata yrittäjyyden ja työelämäosaamisen lukiodiplomilla. Yrittäjyys ja työelämäosaamiselle voidaan mahdollisesti luoda erillinen lukiodiplomi.

Oppiaineena kotitalous on taito- ja taideaine, jossa opitaan yhteistyötä, tasa-arvoa, kuluttajana ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä toimimista sekä ympäristön huomioimista ja eettisten kulutusvalintojen tekemistä. Kotitalouden oppiaineeseen liittyvät osaamiskokonaisuudet ovat siis merkityksellistä kaikille yhteiskunnan jäsenille. Yhteiskunnan muuttuessa kotitaloustaitojen oppiminen kodeissa on vähentynyt tehden kotitalousopetuksen merkityksen entistä suuremmaksi. Lisäksi kotitalouden rooli on tärkeä ilmastonmuutoksen torjunnassa ja talousosaamisen vahvistamisessa, sillä kotitalousopetuksessa opitaan arjen kuluttaja- ja kestävyystaitoja.

Korvaamisen sijaan tulisikin parantaa kotitalouden lukiodiplomin suoritusmahdollisuutta ja uudistaa sen sisältöjä. Kotitalous linkittyy myös monien eri oppiaineiden kanssa ja sitä kautta tuo niitä lähemmäksi lukiolaisten arkea. Kaikki lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat nähtävissä kotitalouden sisällöissä. Diplomin tulisi tarkastella monipuolisesti arjen toimintojen kestävyttä sekä ottaa huomioon kestävä kehityksen osa-alueet, sillä ne ovat osa myös oppiaineen sisältöjä. Lisäksi kannattaa huomioida, että kotitalousopettajat ovat valmiiksi koulutettu resurssi, sillä 120 opintopisteen aineopinnot pätevöittävät heidät opettamaan myös lukioissa.

Kotitalous ei oppiaineena keskity yrittäjyyden taitojen kehittämiseen, eikä korvaus ole silloin johdonmukainen. Yrittäjyys ja työelämätaidot ovat läsnä useissa oppiaineissa koulun ensimmäisiltä luokilta lukion loppusuoralle. Onkin kohtuutonta korvata yhden oppiaineen lukiodiplomi koko oppivelvollisuuden läpi kulkevalla aiheella. Yrittäjyys ja työelämätaidot ovat tärkeitä ja ajankohtaisia yhteiskunnassamme. Siksi erillisen lukiodiplomiaineen luomista voidaan edistää, mutta sitä ei saa tehdä taito- ja taideaineiden kustannuksella. Taito- ja taideaineiden lukiodiplomit antavat mahdollisuuden osoittaa erilaista osaamista perinteisten ylioppilaskokeiden rinnalla.

12. Käsityön lukiodiplomi muuntuu ja uudistuu teknologian lukiodiplomiksi.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

5) Olen täysin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Käsityön lukiodiplomia ei saa muuntaa teknologian lukiodiplomiksi. Käsityön oppiaineen arvostusta on pyrittävä lisäämään ja lukiodiplomin muuntuminen teknologian lukiodiplomiksi ei ainakaan lisää oppiaineen suosiota sekä arvostusta. Teknologia voi olla osa käsityön diplomin tavoitteita, mutta se ei voi korvata sitä. Toisena vaihtoehtona on, että teknologialle luodaan erillinen teknologian diplomi jo olemassa olevan käsityön lukiodiplomin rinnalle.

Käsityö on monimateriaalista ja monialaista, jolloin myös teknologia kuuluu sen sisältöihin. Teknologian lukiodiplomi voi pahimmillaan olla uusi isku monimateriaalisuutta vastaan ja hankaloittaa erityisesti tällä hetkellä opiskelevien ja valmistuvien käsityönopettajien mahdollisuuksia työelämässä. Yhä useampi vuosikurssi on opiskellut monimateriaalisena, jolloin tämä eriyttäminen iskisi suoraan tulevien opettajien ammattitaitoon. Taito- ja taideaineet ovat edelleen tärkeä osa lukiota. Monille opiskelijoille juuri taito- ja taideaineiden lukiodiplomit antavat mahdollisuuden osoittaa laaja-alaista osaamistaan niin sanottujen akateemisten oppiaineiden ulkopuolella.

Haastavaa käsityön lukiodiplomissa on se, että sen suorittamisen mahdollisuus on epätasavertainen maanlaajuisesti, sillä sen käymiseksi tulee suorittaa kursseja, joita jokainen lukio ei opiskelijoilleen pysty tarjoamaan. Tämä on asia, johon tulisi puuttua ja näin tarjota kaikille tasavertainen mahdollisuus suorittaa kyseinen diplomi, mikä auttaa omalta osaltaan esimerkiksi mahdollisessa korkeakouluun pyrkimisessä. Teknologian osuus käsityön lukiodiplomissa ei saa ylikorostua, sillä käsityön kaikki osa-alueet ovat tasavertaisia, ja tasavertaisuuden tulee näkyä myös lukiodiplomissa, aivan kuten se näkyy nykyään.

Jos teknologian erillistä ja itsenäistä lukiodiplomia lähdetään edistämään, teknologian käsitettä on tarkennettava entisestään. Jos teknologialla tarkoitetaan esimerkiksi tietoteknisen osaamisen osa-alueita, erillisen lukiodiplomin luominen on perusteltu ratkaisu. Diplomiin voitaisiin yhdistää niin robotiikkaa kuin tietojenkäsittelytiedettä, jolloin siitä tulisi oma teknologinen kokonaisuutensa.

13. Yrittäjyyden ja työelämäosaamisen sekä teknologian lukiodiplomin kehittämistyö annetaan Opetushallitukselle ja kehittäjälukioille, joiden tehtävänä on kyseisen alan kehittäminen.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kehittämistyö voidaan aloittaa, mutta yrittäjyyden ja työelämäosaamisen sekä teknologian lukiodiplomit eivät voi korvata kotitalouden tai käsityön lukiodiplomeita.

14. Lukiodiplomit pysytetään niissä oppiaineissa/oppiaineryhmissä, joissa osaamisen näyttönä ei voi toimia nykyisen muotoinen ylioppilaskoe. Lukiodiplominäyttö ei siis laajene aineisiin, joissa nykyisen muotoisia ylioppilaskokeita järjestetään.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Tällä hetkellä lukiodiplomeita ei kannata laajentaa muihin aineisiin, mutta jossain vaiheessa ylioppilaskokeet tarvitsevat kokonaisuudessaan suurempaa uudistusta.

H) Luvussa 9 selvitysryhmä kuvasi lainsäädäntö-, opetussuunnitelma- yms. muutostarpeet.

Miten kommentoitte selvityshenkilöiden edellä esittämiä muutostarpeita?

-

I) Luvussa 10 on esitetty ehdotettujen muutosten kustannusvaikutuksia ja niiden kohdentumista.

Vastaavatko esitetyistä muutoksista aiheutuvat kustannukset käsitystänne kustannuslisäyksistä?

-

Perustelkaa näkemyksenne etenkin, jos katsotte, etteivät arvioidut kustannukset vastaa esitetyistä muutoksista aiheutuvia kustannuksia:

-

Ylikruuvi Saana
Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry

Liuski Kalle
Suomen Opettajaksi Opiskelevien Liitto SOOL ry